

Ο Παλμός των Μηλιωτών

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΗΛΙΩΤΑΔΩΝ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΙΒ', ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 132, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1995

Ταχ. Δ/ση: 455 00 Μηλιωτάδες Ιωαννίνων, Τηλ. (0656) 31244, (0651) 76734

ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕ Ο ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ

Με μεγάλη συμμετοχή πραγματοποιήθηκε ο Αποκριάτικος χορός στις 24 Φεβρουαρίου στο κέντρο ΣΥΜΠΟΣΙΟ στο Πέραμα.

Ο χορός έγινε για δεύτερη φορά εφέτος με τη συνεργασία των τριών Συλλόγων: 1) Εξωραϊστικού - Εκπολιτιστικού Συλλόγου Δεματίου "Ο Άγιος Νικόλαος" 2) Εκπολιτιστικού Συλλόγου Δεματίου "Η Πρόοδος" και 3) Πολιτιστικού Συλλόγου Μηλιωτών Ζαγορίου.

Το πρόγραμμα του κέντρου περιλάμβανε λαϊκή και δημοτική μουσική. Το γλέντι κράτησε με αμείωτο κέφι μέχρι τις πρωινές ώρες.

Γενική απαίτηση των χωριανών είναι να συνεχιστεί η από κοινού αυτή εκδήλωση των συλλόγων και τις άλλες χρονιές και επίσης να γίνουν και άλλες εκδηλώσεις από κοινού σε άλλους τομείς.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Δεματίου πήρε τις εξής αποφάσεις:

1) Προτείνει προς το Νομαρχιακό Συμβούλιο την ένταξη των παρακάτω έργων στο πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων 1995: α) Συνέχιση ασφαλτόστρωσης του δρόμου από 29 χμ. προς Δεμάτι - Πέτρα, β) Τη συνέχιση του έργου ύδρευσης από πηγή "Κλέφτες", γ) Την αντικατάσταση του δικτύου ύδρευσης Μηλιωτών από υδρομάστευση μέχρι δεξαμενή και δ) Την ανακατασκευή φθαρμένων τμημάτων του αρδευτικού Μηλιωτών.

2) Εγκρίνει τον οικονομικό απολογισμό των Σχολικών Επιτροπών Δημ. Σχολείου και Γυμνασίου Μηλιωτών.

3) Τροποποιεί παλαιότερη απόφαση σχετικά με το τέλος Ακίνητης περιουσίας.

4) Ορίζει τον Αντιπρόεδρο Χρ. Παπατόλη ως μέλος της Επιτροπής κατάρτισης του Μητρώου Αρρένων.

5) Ορίζει την Επιτροπή προμήθειας γραφικής ύλης.

6) Αναμορφώνει τον προϋπολογισμό για την πληρωμή 800.000 δραχ. για χαλικόστρωση δρόμων που έγιναν το προηγούμενο έτος.

ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟΥΣ ΒΟΤΑΝΣΑΙΟΥΣ

Την Κυριακή 26 Φεβρουαρίου ο Κων/νος Ι. Κίτσιος ετέλεσε τα εγκαίνια του νέου καταστήματος ΚΑΦΕΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΥ που λειτουργεί στους Βοτανσαίους.

Πολλοί χωριανοί τίμησαν με την παρουσία τους την προσπάθειά του.

Ο Κων/νος Κίτσιος επέστρεψε πρόσφατα από την Αμερική και αποφάσισε να λειτουργήσει το κατάστημα και να μείνει μόνιμα στο χωριό.

Γενναία η απόφασή του και θα πρέπει να υποστηριχθεί από όλους τους χωριανούς, γιατί σε μια εποχή που το χωριό μέρα με την ημέρα ερημώνει, τέτοιες προσπάθειες είναι αξιέπαινες.

Η ΚΟΠΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑΣ ΚΑΙ Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΔΕΜΑΤΙΟΥ "Η ΠΡΟΟΔΟΣ"

Πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 26 Φεβρουαρίου, στους Βοτανσαίους, η κοπή της βασιλόπιτας, η οποία είχε προγραμματισθεί να γίνει το Γενάρη, αλλά αναβλήθηκε λόγω κακών καιρικών συνθηκών.

Στην συνέλευση παρευρέθηκαν πάρα πολλοί χωριανοί και μάλιστα αρκετοί είχαν προσφέρει φαγητά και ποτά για το φαγοπότι που ακολούθησε.

Την ίδια μέρα έγινε και η ετήσια γενική συνέλευση του Συλλόγου, όπου συζητήθηκαν πολλά θέματα που αφορούν το Σύλλογο και το χωριό γενικότερα.

Στη συνέχεια εκλέχτηκε το νέο Διοικητικό Συμβούλιο και η Εξελεγκτική Επιτροπή για την επόμενη διετία.

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο αποτελούν οι εξής: 1) Κων/νος Ι. Κίτσιος 2) Κων/νος Α. Ζιάβρας, 3) Αρετή Μπαζούκα, 4) Κων/νος Δ. Κούλας και 5) Παύλος Γ. Κολιός.

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟ ΓΛΕΝΤΙ ΣΤΟ ΔΕΜΑΤΙ

Με πρωτοβουλία του Εξωραϊστικού - Εκπολιτιστικού Συλλόγου Δεματίου "Ο Άγιος Νικόλαος" θα γίνει το Αποκριάτικο γλέντι στην αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου στο Δεμάτι, το Σάββατο 4 Μαρτίου.

ΕΓΚΡΙΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Με κοινή απόφαση του υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, του αναπληρωτή υπουργού ΠΕΧΩΔΕ καθώς και του υφυπουργού Γεωργίας εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι για την Εγνατία οδό - τμήμα από Μεγάλο Περιστέρι μέχρι σήραγγα Μετσόβου.

**Μας διαβάζετε.
Είμαστε σίγουροι γι' αυτό....
Μήπως όμως ξεχάσατε να
στείλετε τη συνδρομή σας;**

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1. ΓΙΑΝΝΙΝΑ: Η Δήμητρα και ο Ελευθέριος Αν Ζιάβρας απόκτησαν αγόρι
2. ΓΙΑΝΝΙΝΑ: Η Αλεξάνδρα Β. Νικολού και ο Δημήτριος Ρούσης απόκτησαν αγόρι Να τους ζήσουν!

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

1) ΓΙΑΝΝΙΝΑ: Στις 4 Φεβρουαρίου τελέστηκε 40ήμερο μνημόσυνο στη μνήμη του Ελευθερίου Κ. Ντάφη.
2) ΔΕΜΑΤΙ: Στις 12 Φεβρουαρίου τελέστηκε 40ήμερο μνημόσυνο στη μνήμη του Δημητρίου Χ. Τσικουρά.
3) ΑΘΗΝΑ: Στις 12 Φεβρουαρίου τελέστηκε επίσης 40ήμερο μνημόσυνο στη μνήμη του Δημητρίου Χ. Τσικουρά.
4) ΗΠΑ: Στις 19 Φεβρουαρίου τελέστηκε ετήσιο μνημόσυνο στη μνήμη του Ηλία Χρ. Μπότσαρη.

Αιωνία τους η μνήμη!

Βρύση στη πλατεία Δεματίου

ΔΩΡΕΕΣ ΣΕ ΜΝΗΜΗ

1. Ο Δ/λος κ. Άγγελος Δαλαγγέλης από Πέτρα προσέφερε εις μνήμην της αιμνήστου συζύγου του ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΣ, αποβιώσας την 18 - 1 - 95:
α) Εις τον Πολιτιστικόν Σύλλογον Μηλιωτάδων - Ζαγορίου δραχμές 2000 για ενίσχυσή του.
β) Εις την Εκκλησιαστικήν Επιτροπήν Ενορίας Μηλιωτάδων δραχμάς 10.000 ως εισφορά για την αποπεράτωση του Ιερού Ναού Αγίου Αθανασίου Μηλιωτάδων.
2. Ο Αριστείδης Τσικουράς προσέφερε το ποσό των 5.000 δρχ., στη μνήμη του αδελφού του Δημητρίου Χ. Τσικουρά για την αποπεράτωση του Ι. Ναού Αγίου Αθανασίου Μηλιωτάδων.
3. Η Ευανθία Αρ. Τσικουρά προσέφερε το ποσό των 5.000 δρχ., στη μνήμη του θείου της Δημητρίου Χ. Τσικουρά, για την αποπεράτωση του Ι. Ναού Αγίου Αθανασίου Μηλιωτάδων.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ

Αρ. Ευθ. Οικονόμου	1500
Γιανν. Αρ. Οικονόμου	500
Σοφία Αρ. Οικονόμου	500
Κων. Αρ. Οικονόμου	500
Θεόδ. Εξαρχος	1000
Γεωρ. Ευ. Οικονόμου	1500
Σοφία Γ. Οικονόμου	500
Ευθ. Γ. Οικονόμου	4500
Κων. Μ. Κατσέφτης	100δολ
Νικόλαος. Κ. Τσιόλης	1000
Χρήστος Γαμπρίσιος	2000
Δημήτ. Λαμπρίσιος	1000
Ιωάννης Β. Κίτσιος	1000
Γεώργιος Τσιούρης	1000
Ευθύμ. Μπαρμπαλιός	5000
Γεώργ. Σταπαρούνας	5000
Νικόλαος Κιτσάκης	500
Κων/νος Κιτσάκης	1500

ΠΩΛΗΣΕΙΣ

Πωλείται αγρός έκτασης 4 στρεμμάτων στη θέση "Ξηρόκαμπος" Μηλιωτάδων, εντός σχεδίου οικισμού, σε τιμή ευκαιρίας.
Πληροφορίες στα τηλέφωνα 0331 - 72460 και 0651 - 32969

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Συγχαίρουμε θερμά το γαμπρό του χωριού μας ΜΙΧΑΛΗ ΠΑΝΤΟΥΛΑ, ο οποίος ορίστηκε πρόεδρος της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων και ευχόμαστε κάθε επιτυχία στο έργο του

“Ο ΠΑΛΜΟΣ ΤΩΝ ΜΗΛΙΩΤΑΔΩΝ”

Μηνιαία έκδοση του Πολιτιστικού Συλλόγου Μηλιωτάδων Ζαγορίου
Υπεύθυνος έκδοσης
ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

1. Βασίλειος Α. Παπαευθυμίου
2. Αικατερίνη Τσιόκαλου - Αγγέλη
3. Ελένη Δ. Τσικουρά
4. Βασίλειος Κ. Σπύρου
5. Γλυκερία Γ. Παζαλέκου
ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού	δρχ. 1000
Εξωτερικού	δολ. 20
	μάρκα 30

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη και τις απόψεις της εφημερίδας ή του Συλλόγου

Διευθυντής
Βασίλειος Κ. Σπύρου
Συνεργάτες

1. Αριστοτέλης Ε. Οικονόμου
2. Γιαννούλα Αρ. Οικονόμου
3. Δημήτριος Β. Οικονόμου

ΠΩΛΗΣΕΙΣ - ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ

Πωλείται ή ενοικιάζεται οικόπεδο 3 στρ. με καινούριο κτίσμα 600 τ.μ., για πλήρη πηνητροφική εγκατάσταση, για 7.000 κοτόπουλα, με αυτοματισμό και βοηθητικούς χώρους, αποθήκη κλπ., στους Μηλιωτάδες.
Πληροφορίες: Λεωνίδα Τσικουράς, τηλ. 0656-31244

ΕΘΙΜΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Το σκότωμα του λύκου

Στο χωριό ήταν η συνήθεια, όταν κάποιος σκότωνε λύκο, να φέρνουν στον ήρωα αυγά, γιαγιούρτη, κοττόπουλο, καλαμπόκι, σιτάρι και πολλά άλλα πεισκέσια (δώρα).

Επίσης, ο ήρωας, έγδερνε το λύκο, γέμιζε το δέρμα του, κατάλληλα, με χόρτα και άχυρα και έκανε την περιφορά του (επίδειξη), σ' όλα τα σπίτια του χωριού και των γύρω χωριών και μάζευε και από εκεί πεισκέσια.

Περισσότερα δώρα του προσέφεραν οι κτηνοτρόφοι, γιατί το αγρίμι αυτό τους προξενούσε τακτικά μεγάλες ζημιές (καταστροφές) στα κοπάδια τους. Με την ευκαιρία αυτή δοκίμαζαν και το θάρρος των κοπαδίστικων σκυλιών τους, γιατί με το αντίκρουσμα του λύκου, πολλά από αυτά ορμούσαν πάνω του, αλλά και πολλά τρέπονταν σε άτακτη φυγή.

Το χτίσιμο του σπιτιού

Όταν έχτιζαν καινούριο σπίτι, έσφαζαν ένα ζώο, γίδα ή πρόβατο και το γύριζαν, σφαγμένο, γύρω στα θεμέλια του καινούριου σπιτιού, για να στάξει σ' αυτά αίμα. Το έκαναν αυτό να στοιχειωθεί καλά το σπίτι.

Όταν έκαναν οι μαστόροι το σκελετό της στέγης, βάζαν στις δυο άκρες, ξύλινους σταυρούς, έδεναν από ένα χλωρό φουντωτό κλωνάρι δέντρου, κατά πρότιμηση ανθισμένο, μετά κτυπούσαν συνθηματικά και ρυθμικά τα σύνεργά τους, όλοι μαζί και ο νοικοκύρης του σπιτιού, που το είχε υπ' όψη του, τους έδινε από ένα μαντίλι στον καθένα ή και άλλα πράγματα που είχε ευχαρίστηση, τα οποία κρεμούσαν σε μια κλωστή τεντωμένη στη στέγη, για να τα βλέπουν οι διερχόμενοι και άρχιζαν την εργασία τους.

Όταν τελείωνε το σπίτι, ο σπιτονοικοκύρης έκανε στους μαστόρους τραπέζι πλούσιο για να του ευχηθούν το καινούργιο σπίτι να είναι καλορίζικο.

Ονομαστικές γιορτές

Όλα τα αρσενικά παιδιά της οικογένειας, μικρά και μεγάλα, γιόρταζαν το όνομά τους. Τα θηλυκά συνήθως δεν γιόρταζαν. Εκείνοι που γιόρταζαν, πήγαιναν στην εκκλησία εκτός από την προσφορά και το ανάμα (κρασί) και το "ύψωμα", για να το διαβάσει ο παπάς. Το "ύψωμα" ήταν μια μεγάλη σε μέγεθος προσφορά, ένα ωραίο δοχείο γεμάτο με βρασμένο σιτάρι, καρικευμένο με καρύδια, ζάχαρη, κανέλλα και άλλα μπαχαρικά. Το "ύψωμα" με δυο κεριά πάνω από αυτό, το ένα για τον παπά, και το άλλο για τον εορτάζοντα, διαβαζόταν μετά το τέλος της λειτουργίας. Μετά την τέλεση της καθιερωμένης από την εκκλησία τελετής, το σιτάρι προσφερόταν στους παρευρισκόμενους συγγενείς και φίλους, οι οποίοι, με την ευκαιρία αυτή, εύχονταν "Χρόνια πολλά" στους εορτάζοντες.

Τα μικρά παιδιά, την ημέρα που γιόρταζαν οι μεγαλύτεροι, τους τραβούσαν λιγάκι το αυτί και τους εύχονταν "Χρόνια Πολλά"

**ΧΩΡΙΑΝΟΙ
ΒΟΗΘΗΣΤΕ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ
ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ
ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ
ΜΗΛΙΩΤΑΔΩΝ**

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΤΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

διαολίζομαι	: εκνευρίζομαι, θυμώνω
διάτανος	: διάβολος
δίμητο	: μάλλινο με δυο κλωστές ύφασμα
διπλωρώνω	: δέρνη, κτυπώ, πλησιάζω
δισάκι	: διπλός σάκκος
δικέντρα	: βουκέντρα, ραβδί με βελόνα στο άκρο (κέντρισμα βοδιών)
δικράνι	: γεωργικό εργαλείο, μεγάλο πηρούνι
δικέλι	: γεωργικό εργαλείο για σκάψιμο
δόκανο	: παγίδα
δροτσίλια	: μικρά σπυράκια
δρυμώνι	: κόσκινο με μεγάλες τρύπες

-Ε-

έβελο	: μεγάλο λιθάρι
εδώγια	: σε τούτο εδώ το μέρος
ενηάρα	: είδος παιγνιδιού
ειδησμα	: σπάνιο είδος
έντεσμα	: έμπλεξα
έρρεψε	: έπαθε από κήλη
εχούμενος	: ο εύπορος νοικοκύρης

-Ζ-

ζαβός	: νευρικός
ζαβουλιάρης	: αυτός που κάνει φιλονικίες, φασαρίες
ζάβα	: κρίκος
ζαερές	: προμήθειες, αποθηκευμένες τροφές
ζάρκος	: γυμνός από ρούχα
ζαλίκι	: φορτίο από ξύλα
ζακόνι	: έθιμο ελάττωμα
ζανάτι	: επάγγελμα
ζάντζα	: ιδιοτροπία
ζάφτω	: πίνω γρήγορα
ζαλώνομαι	: φορτώνω βάρος στους ώμους
ζοπουδίζομαι	: σκοντάφτω, μεπεδεύω τα πόδια
ζέβλα	: γεωργικό εργαλείο στο ζυγό
ζιούλα	: κρυφά
ζόρκος	: δύσκολος, ιδιότροπος
ζεφκι	: διασκέδαση, ανάπαυση
ζούδιο	: αγρίμι του δάσους (λύκος)
ζουρλός	: τρελλός
ζωκοπάει	: βρωμάει
ζωντόβουλο	: ο ανόητος και άσχημος στο σώμα
—Η—	
ήγκαιρος	: φρέσκος
ήγκλα	: δερματίνη ζώνη του σαμαριού
ησκωμένος	: ο άνθρωπος που εκπέμπει παθήματα
ήπατα	: οι σωματικές δυνάμεις
—Θ—	
θαύμα	: θαύμα
θαυμάζω	: θαυμάζω
θαυμαίνομαι	: εκπλήττομαι
θειάκω	: θεία
θραψέρος	: εύθραυστος, πρόωγη ανάπτυξη
θρυψάλα	: πολλά μικρά κομμάτια
θράκα	: αναμμένα κάρβουνα
θυροστόμι	: η κόσα της εξώπορτας
θυμωνιά	: σωρός σιταριού ή χόρτου
θαρρώ	: θαρρώ, μήπως
—Ι—	
ιμπρέτι	: παράδειγμα, αγανάκτηση
πήρε ιμπρέτι	: παραδειγματίστηκε
ισκιωμα	: φάντασμα
ίτσιου	: καθόλου (ίτε)
ίσκνα	: είδος λεχήνας δι' άναμμα φωτιάς
ιλιάτσι	: φάρμακο, γιατρεία
ιμάν	: πίστις

(Απο το βιβλίο του Ι. Μανθού "Ιο Δεματι" Ιστορία - Λαογραφία, Α' μέρος, 1983)

Ιστορικό - Οδοιπορικό του χωριού Χρυσοβίτσα

Αναντίρρητα, 'Ηπειρος δεν είναι μόνο τα Ιωάννινα. Η όμορφη πρωτεύουσα σαφώς δεν κατέχει τα πρωτεία όσον αφορά την ιστορία, τις παραδόσεις, τις φυσικές ομορφιές και όχι μόνο. Πολλά χωριά της Ηπείρου ελκύουν τον επισκέπτη με το εξαίσιο τοπίο τους ή τον μελετητή με το πλούσιο λαογραφικό τους κόσμο.

Η Χρυσοβίτσα, στολίδι του Νομού Ιωαννίνων, διαθέτει μια γοητευτική τοποθεσία και μια ενδιαφέρουσα παράδοση.

Χωριό ιδρυμένο από την εποχή του Βυζαντίου, με πληθυσμό 2000 κατοίκων, κυρίως γεωργών και κτηνοτρόφων.

Σήμα κατατεθέν, η εκκλησία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου ή η Τριχιρούσα. Ένα κάστρο με ψηλούς τοίχους, με εκκλησία, νεκροταφείο, κελιά και ξενώνες μέσα σ' αυτούς, με κτίρια στο εξωτερικό που τώρα είναι μαγαζιά, δηλώνουν ότι κάποτε - επί βυζαντινής εποχής - τη θέση της εκκλησίας κατείχε ένα γυναικείο μοναστήρι.

Σύμφωνα με την παράδοση, κάποιοι ντόπιοι γιδοβοσκοί, που βρήκαν την εικόνα της Θεοτόκου, προσπάθησαν να την μεταφέρουν στα Ιωάννινα. Κατά τη διαδρομή η εικόνα βάρυνε, ώσπου έγινε ασήκωτη. Το παράξενο ήταν που όταν την πήγαιναν προς τα πίσω, αυτή αλάφρυνε. Έτσι έμεινε εκεί όπως το θέλησε η Παναγία. Η εικόνα έχει θεραπευτικές ιδιότητες, και γιατρεύει πολλούς αρρώστους, δαιμονισμένους, καθώς και τρελλούς αλυσσοδεμένους, που έρχονταν με την πίστη τους, από μακριά, ότι θα γίνουν καλά.

Η καλή τύχη των κατοίκων δεν κράτησε πολύ γιατί, παρά την πίστη που είχαν, η εικόνα εκλάπη. Όμως, κατάφεραν και τη βρήκαν στο μουσείο του Πειραιά, όπου από εκεί μεταφέρθηκε πίσω στο χωριό, με λαϊκό προσκύνημα. Από τότε παραμένει εκεί και γιορτάζεται με μεγάλο πανηγύρι στις 15 Αυγούστου, από χριστιανούς από πολλά μέρη της Ελλάδας, αλλά και του εξωτερικού.

Στην περιοχή υπάρχουν επίσης και πολλά γραφικά ξωκλήσια, χαρακτηριστικό στοιχείο έντονης θρησκευτικής πίστης, όχι μόνο στην 'Ηπειρο, αλλά σε όλη την Ελλάδα. ('Αγ. Δημήτριος, Αγ. Κωνσταντίνος, Αγ. Παρασκευή, Αϊ - Λιας, Αγ. Αθανάσιος, Αγ. Νικόλαος, Άγιοι Απόστολοι, Αγ. Γεώργιος). Αξίζει να επισκεφτεί κανείς το ξωκλήσι των Αγ. Αποστόλων. Στην κορυφή του βουνού, περιτριγυρισμένο από πεύκα και με υπέροχη θέα στο χωριό, εντυπωσιάζει με την παράξενη ομορφιά του και τη γαλήνια σιωπή του χώρου του. Η ίδια σιωπή κόβει την ανάσα στον οδοιπόρο που επισκέπτεται ένα άλλο πανέμορφο ξωκλήσι της περιοχής, το οποίο είναι χτισμένο σε γκρεμό. Ένα μικρό δρομάκι είναι η μόνη πρόσβαση στον Άγιο Γεώργιο, τον θαυματοργό. Κανένας μέχρι τώρα δεν έπεσε στο γκρεμό, παρά μόνο ένα μωρό που, χάρη στον Άγιο, βρέθηκε ζωντανό και χωρίς την παραμικρή γρατζουνιά.

Απέναντι απ' αυτό βρίσκεται η σπηλιά όπου κρατούσε ο Θυμιογάκης τη Βασίλω, αρχόντισσα από το Μέτσοβο, και ζητούσε από τον άρχοντα πατέρα της να του δώσει χρυσάφι, όσα κιλά ζύγιζε η αρχόντισσα. Η ιστορία αυτή έγινε θέμα για δημοτικό τραγούδι.

Το γύρω τοπίο είναι εξαίσιο, με οξιές, πρασινάδες και φυσικές πηγές. Εκεί υπάρχει και τεχνητή λίμνη, που φτιάχτηκε από τη ΔΕΗ για την κίνηση ηλεκτρικού εργοστασίου.

Κέντρο του χωριού - όπως άλλωστε στα περισσότερα ηπειρώτικα χωριά - η πλατεία, με τα γερασμένα κι όμως περήφανα πλατάνια, με τα παγκάκια όπου οι

παππούδες θυμούνται με νοσταλγία τα παλιά, καθώς κάθονται για να ξαποστάσουν από μια φυσική, γλυκιά κούραση που έρχεται από μόνη της όταν διαβεί ο άνθρωπος το κατώφλι του μισού αιώνα ζωής.

Εκεί στην πλατεία, δεσπόζει το Δημοτικό σχολείο, ξεχωριστό λόγω της θέσεώς του: στο κέντρο ενός αμφιθεάτρου, όπου στις γιορτές λαμβάνουν χώρα διάφορες παραστάσεις και χορευτικές εκδηλώσεις.

Μέσα απ' όλες αυτές τις ομορφιές, γεννάται και αναπτύσσεται στους χωριανούς, αλλά και στους περαστικούς, ένα διαφορετικό αίσθημα.

Τα άφθονα νερά της περιοχής ποτίζουν την αγαπημένη γη και μαζί τις καρδιές τω ανθρώπων, όπου ανθούν - ευτυχώς - ακόμα τα αγνά αισθήματα.

ΟΛΓΑ ΧΡ. ΚΟΛΛΙΑ

Μαθήτρια Γ' Λυκείου

(Αναδημοσίευση από την εφημερίδα ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΝΕΑ)

Από την ιστορία του Δεματίου

ΟΙ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Οι τρεις βασικοί συνοικισμοί του χωριού (Δεμάτι, Βοτανσαίοι, Μηλιωτάδες) εκτός από το Δημοτικό τους Σχολείο, διαθέτουν και κεντρική εκκλησία. Στον συνοικισμό "Δεμάτι" υπάρχει η κεντρική εκκλησία του Αγίου Νικολάου, στον συνοικισμό "Βοτανσαίων" υπάρχει η Αγία Κυριακή και στον συνοικισμό "Μηλιωτάδων" η Γέννηση της Θεοτόκου.

1. Η εκκλησία του Αγίου Νικολάου

Η εκκλησία αυτή σαν αρχικά κεντρική ολόκληρου του χωριού, είναι η αρχαιότερη στο χωριό και ο Άγιος Νικόλαος θεωρείται προστάτης και πολιούχος του χωριού. Η εκκλησία που υπάρχει σήμερα κτίστηκε το έτος 1805 και επισκευάστηκε το έτος 1966 από ζημιές που προξένησε ο σεισμός. Είναι τρισυπόστατη, αρκετά μεγάλη, με ξυλόγλυπτο τέμπλο και άλλους εσωτερικούς εξοπλισμούς.

2. Η εκκλησία της Αγίας Κυριακής

Η εκκλησία αυτή κτίστηκε κατά το έτος 1980 και αποπερατώθηκε κατά το έτος 1981, με έρανο των ομοχωρίων Αμερικής και των κατοίκων. Το ιστορικό της εκκλησίας αυτής υπάρχει στη Βιβλιοθήκη του Δημοτικού Σχολείου του συνοικισμού, γραμμένο από τον υποφαινόμενο. Στην εκκλησία αυτή λειτουργεί μια φορά το μήνα ο ιερέας του χωριού.

3. Η εκκλησία της Γέννησης της Θεοτόκου

Η εκκλησία αυτή είναι πάρα πολύ παλιά και ανοικοδομήθηκε από τους κατοίκους του συνοικισμού. Είναι μικρών διαστάσεων σε σύγκριση με τον πληθυσμό του συνοικισμού. Κοντά στην εκκλησία υπάρχει και νεκροταφείο του συνοικισμού. Σήμερα λειτουργεί ως ξεχωριστή ενορία.

Οι κάτοικοι της κοινότητας εκκλησιάζονται, χωρίς διάκριση σ' όλες τις εκκλησίες των συνοικισμών, οι οποίες έγιναν με σκοπό να εξυπηρετήσουν κυρίως τους γέροντες και τα μικρά παιδιά, που ήταν αδύνατο, και ιδιαίτερα κατά τη χειμερινή περίοδο, να εκτελέσουν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα σε μια και μόνο εκκλησία.

(Από το βιβλίο του Ι. Μάνθου "ΤΟ ΔΕΜΑΤΙ" Ιστορία - Λαογραφία, Α' μέρος, 1983)